

OKRESNÁ PROKURATÚRA LEVICE
Šafárikova 7, 934 01 Levice 1

Číslo: 1 Pv 142/22/4402-51
EEČ: 2-31-105-2023

Levice 06.11.2023

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX**
Trestný čin: prečin: krádež podľa § 212 odsek 1 písmeno c, písmeno d Trestného zákona
prečin: krádež podľa § 212 odsek 1 písmeno a Trestného zákona
Rozhodol: prokurátorka Okresnej prokuratúry Levice

Podľa § 215 odsek 1 písmeno f Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX
miesto narodenia: XXXXX
rodné priezvisko: XXXXX
trvalé bydlisko: XXXXX
adresa na doručovanie písomností: XXXXX
väzba: nie
mladistvý

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- prečin: krádež podľa § 212 odsek 1 písmeno c, písmeno d Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci
- prečin: krádež podľa § 212 odsek 1 písmeno a Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

na tom skutkovom základe, že:

1. dňa 08.04.2022 v čase približne o 18.00 h v Leviciach na ulici Turecký rad pri budove mestskej plavárne počas toho, ako si od XXXXX pýtal cigarety, mu z vrecka bundy vybral jeho mobilný telefón zn. Samsung Galaxy J6+, začal s ním utekať, a keď sa za ním XXXXX rozbehol, zobral zo zeme palicu a zaháňal sa ňou, na čo sa XXXXX zľakol a ďalej za ním neutekal, po čom obvinený aj s mobilným telefónom ušiel na neznáme miesto, čím XXXXX spôsobil škodu vo výške 100,- eur;

2. dňa 17.05.2022 v čase približne o 12.15 h v Leviciach pred bytovým domom na ul. Komenského 1035/39 vošiel do neuzamknutej plechovej budy s náradím a do tam nachádzajúcej sa nákupnej tašky vložil vrtacie a sekacie kladivo HR2470 zn. Makita v bledomodrom kufríku v hodnote 130,- eur, káblovú karbobrúsku zn. Makita bledomodrej farby v hodnote 50,- eur, karbobrúsku na batériu zn. Fieldmann zelenej farby s nabíjacou jednotkou v hodnote 120,- eur, rázový uťahovák na batériu zn. Fieldmann zelenej farby v hodnote 45,- eur, vrtáčku zn. Fieldmann zelenej farby v hodnote 40,- eur a s vecami odišiel na neznáme miesto, po čom z odcudzeného náradia vrtacie a sekacie kladivo HR2470 zn. Makita v bledomodrom kufríku odovzdal do záložne a zvyšnú časť náradia si chcel nechať, čím obchodnej spoločnosti XXXXX spôsobil škodu vo výške 385,- eur,

obvinený mladistvý, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok veku, nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie.

Odôvodnenie:

Poverený príslušník Obvodného oddelenia Policajného zboru Levice Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Leviciach odbor poriadkovej polície (ďalej len „poverený príslušník PZ“) uznesením č. ČVS: ORP-289/LV-LV-2022 zo dňa 08.04.2022 podľa § 199 odsek 1 Trestného poriadku začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 odsek 1 Trestného poriadku vzniesol obvinenie mladistvému XXXXX za prečin krádeže podľa § 212 odsek 1 písmeno c), písmeno d) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v bode 1. výrokovej časti tohto rozhodnutia. Uznesenie mu bolo doručené dňa 08.04.2022. Uznesením č. ČVS: ORP-412/LV-LV-2022 zo dňa 17.05.2022 podľa § 199 odsek 1 Trestného poriadku začal trestné stíhanie za prečin krádeže podľa § 212 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona a po vykonanom dokazovaní dňa 23.05.2022 podľa § 206 odsek 1 Trestného poriadku za uvedený trestný čin na skutkovom základe uvedenom v bode 2. výrokovej časti tohto rozhodnutia vzniesol obvinenie mladistvému XXXXX. Uznesenie mu bolo doručené dňa 24.05.2022. Uznesením č. ČVS: ORP-289/LV-LV-2022 zo dňa 31.05.2022 poverený príslušník PZ podľa § 18 odsek 1 Trestného poriadku spojil konania o oboch trestných činoch proti obvinenému mladistvému na spoločné konanie vedené pod ČVS: ORP-289/LV-LV-2022 a ďalej vykonával úkony za účelom náležitého objasnenia skutkového stavu veci.

Z dôvodu vzatia obvineného mladistvého do väzby v inej trestnej veci, poverený príslušník PZ dňa 01.12.2022 odovzdal vec príslušnému vyšetrovateľovi Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Leviciach odboru kriminálnej polície (ďalej len „vyšetrovateľ PZ“), ktorý po skončení vyšetrovania predložil prokuratúre návrh podľa § 215 odsek 1 písmeno f) Trestného poriadku na zastavenie trestného stíhania voči obvinenému mladistvému za oba uvedené skutky. Preskúmaním vyšetrovacieho spisu som zistila, že návrh vyšetrovateľa PZ je dôvodný.

Po vznesení obvinenia Okresný súd Levice opatrením sp. zn. 3Tp/411/2022 zo dňa 25.05.2022 obvinenému mladistvému podľa § 40 odsek 1 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 37 odsek 1 písmeno d) Trestného poriadku ustanovil obhajcu XXXXX. Ustanovenie obhajcu bolo v priebehu vyšetrovania dňa 17.01.2023 zrušené, pretože obvinený mladistvý si zvolil obhajcu XXXXX. Uznesením Okresného súdu

Levice sp. zn. 4Tp/501/2023 zo dňa 01.02.2023 bol obvinenému mladistvému podľa § 35 odsek 2 Trestného poriadku ustanovený opatrovník XXXXX.

Ku skutku v bode 1. obvinený mladistvý uviedol, že poškodeného nepozná, pýtal si od neho cigaretu a videl, že má telefón. Zobral mu ho z vrecka a ušiel. Nevie, prečo to urobil. Ku skutku v bode 2. uviedol, že sa pozrel do otvorenej plechovej budy, kde videl vŕtačky, ktoré následne zobral a odišiel domov. Niektoré si chcel nechať a niektoré dať do záložne. Obvinený mladistvý spáchanie oboch skutkov oľutoval.

Svedok – poškodený XXXXX k veci uviedol, že dňa 08.04.2022 v čase okolo 18.00 h išiel na bicykli cez hradný park v Leviciach smerom k plavárni. Dobehol ho Rómsky chlapec, ktorý od neho pýtal cigaretu. Keď vytiahol krabičku cigariet, agresívne sa ho pýtal, čo má v druhom vrecku. Povedal mu, že tam nič nemá a chcel odísť. Vtedy mu chlapec zobral mobil, ktorý mal v tom vrecku, a rozbehol sa preč. Svedok ho dobehol, ale on zodvihol zo zeme palicu, s ktorou sa zaháňal a chcel ho trafiť, čo sa mu nepodarilo. Svedok sa zľakol a už za ním ďalej neutekal. Odcudzený mobilný telefón mu bol v nepoškodenom stave vrátený povereným príslušníkom PZ.

Splnomocnený zástupca poškodenej obchodnej spoločnosti XXXXX k veci uviedol, že dňa 17.05.2022 došlo ku krádeži náradia uloženého v plechovej búde na stavbe, ktorú realizovali na bytovom dome v Leviciach na ul. Komenského. V noci ju zamykajú, ale cez deň je otvorená, pretože náradie používajú. Ako sa skutok stal a kto veci odcudzil, bližšie uviesť nevie. Náradie bolo obchodnej spoločnosti v nepoškodenom stave vrátené povereným príslušníkom PZ.

Svedok XXXXX k veci uviedol, že obvinený mladistvý je jeho syn a ku skutkom sa vyjadriť nevie, pretože pri nich nebol. Vie o nich len z rozprávania syna. Čo sa týka odcudzeného náradia, syn ho doniesol domov a povedal, že to našiel. Svedok nevedel, čo s tým má robiť, preto zobral vŕtačku a dal ju do záložne. Potreboval peniaze, aby mali čo jesť. Keby vedel, že sú veci kradnuté, volal by políciu. Keď prišla polícia, ostatné veci vydal a povedal, že vŕtačku založil.

Zo záznamu z bezpečnostnej kamery XXXXX vyplýva, že dve osoby, políciou stotožnené ako obvinený mladistvý a jeho otec XXXXX, vyberajú z tašky náradie zn. Makita, ktoré chcú založiť.

Na základe odborného vyjadrenia bola určená hodnota odcudzeného mobilného telefónu vo výške 100,- eur a hodnota odcudzeného náradia vo výške 385,- eur.

Vzhľadom na skutočnosť, že obvinený mladistvý mal v čase spáchania oboch skutkov (dňa 08.04.2022 a dňa 17.05.2022) 14 rokov a bolo potrebné obligatórne skúmať úroveň jeho rozumového a mravného vývoja, do konania bola pribratá znalkyňa z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých XXXXX. Ustanovená znalkyňa vyšetrila obvineného mladistvého dňa 01.08.2022. Zo záverov odborného vyjadrenia č. 46/2022 vrátane jeho doplnenia č. 67/2022 vyplýva, že aktuálny intelekt obvineného mladistvého sa v rámci populačnej normy nachádza v dolnom pásme ľahkej mentálnej retardácie – úroveň ľahkej debility (CIQ=51) pri výraznej prevahe vo verbálnej zložke (VIQ=57)

nad praktickou (PIQ=46). V štruktúre intelektu najvyššiu úroveň – pásmo ľahkej mentálnej retardácie (úroveň ľahkej debility) dosahuje generalizačná a abstrakčná schopnosť v myslení s pojmovým usudzovaním. V pásme ľahkej mentálnej retardácie – úroveň ťažkej debility sa nachádzajú všeobecné vedomosti, schopnosti sociálneho porozumenia a praktického úsudku, matematické schopnosti a schopnosti orientovať sa a riešiť náhodné sociálne situácie. V pásme stredne ťažkej mentálnej retardácie – úroveň ľahkej imbecility sú mnestické funkcie (krátkodobá pracovná pamäť), jednotlivé zložky pozornosti, logické myslenie s priestorovou orientáciou, predstavivosť a vizuomotorická koordinácia a percepcia. Jeho osobnosť je málo štruktúrovaná, primitívna, poznačená pubertálnym vývinovým obdobím, s nižším sebavedomím, sebahodnotením a pocitmi menejcennosti, ktoré sa snaží schovávať za bezohľadné, autority nerešpektujúce správanie. Je emočne a sociálne nezrelý, naivný, infantilný, rigidný až ťažkopádny. Myslenie a cítenie nie sú plne integrované, koordinácia psychickej činnosti je oklieštená. Správanie je pudové, podlieha impulzom nevedomia, zamerané na okamžité a čo najjednoduchšie dosiahnutie uspokojenia vlastných aktuálnych potrieb a požiadaviek pri absencii racionálnej kontroly. Citlivosť voči hraniciam je nízka, má tendencie prekračovať ich v bežnom živote. K hraniciam sa správa benevolentne, nevšímavo, nezamýšľa sa a nerieši možné dôsledky svojho správania. Často tak koná nevedomene, v dôsledku ľahkovážneho životného štýlu, ktorý má odpozorovaný najpravdepodobnejšie z rodinného prostredia. Stupeň morálneho vývinu sa nachádza na predkonvenčnej úrovni, kedy je sociálna perspektíva sústredená egocentricky na seba, na uspokojovanie vlastných potrieb. Nemá dostatočne osvojené ani znútornené všeobecne spoločensky platné mravné a morálne normy a pravidlá, riadi sa tým, čo je vynucované silou a mocou. Má socio-adaptačné ťažkosti v smere prispôsobenia sa a pocity tlaku z okolia, na ktorý nevie adekvátne reagovať. Ťažko sa orientuje v neznámych či nečakaných sociálnych situáciách, potrebuje usmernenie, ktoré však nie je vždy ochotný rešpektovať. V aktuálnom prežívaní je v popredí chcenie môcť sa rozhodovať podľa vlastnej vôle, bez autoritatívneho obmedzovania a ovplyvňovania, pričom ľahko podlieha vplyvom okolia, ktoré vyznáva rovnaké hodnoty ako on. Rád sa rozptyľuje, aby sa zbavil nahromadeného vnútorného napätia. Snaží sa vyhýbať prekážkam, radšej ich obchádza. Osobnosť obvineného mladistvého je vo vývine, pubescentná, pudová, primitívna, emočne a sociálne nezrelá. Má socio-adaptačné problémy, nevie adekvátne uchopiť a reagovať na nové či nečakané sociálne situácie, potrebuje usmernenie takou autoritou, ktorú rešpektuje. Voči všeobecne spoločensky uznávaným hraniciam a normám má ľahkovážny, benevolentný prístup, bez váhania sa k nim nielen približuje, ale ich aj prekračuje, pričom nie je schopný predpokladať dôsledky svojho konania. Napriek negatívnej skúsenosti z nedávnej minulosti sa znovu dopustil trestnej činnosti. Jeho morálny vývin je aktuálne na druhom stupni predkonvenčnej úrovne, kedy sa jedinec riadi fyzikálnymi zákonitostami, egocentricky sa zameriava na uspokojovanie vlastných potrieb a prání, bez ohľadu na dôsledky svojho konania alebo tým, čo je vynucované silou, mocou alebo hrozbou z trestu. S poukazom na mentálnu a osobnostnú výbavu obvineného mladistvého, ako i absenciu psychopatológie v zmysle duševného ochorenia, znalkyňa nepovažuje skúmanie jeho duševného stavu psychiatrom za potrebné. Jeho konanie a správanie nesie známky antisociálneho až juvenilného delikventného správania, ktoré progreduje. Obvinený mladistvý sa nezamýšľal ani nezamýšľa nad skutočnosťou, že konanie, ktoré je predmetom vyšetrovania, odporuje všeobecne spoločensky uznávaným normám a zákonom, nemá osvojenú potrebu

ich dodržiavať. Konal pudovo, na základe impulzov nevedomia, za účelom okamžitého uspokojenia. Pochádza z málo podnetného a sociálne slabého výchovného prostredia, chýba mu rodinné zázemie, ktoré by mu poskytovalo vhodné a spoločensky žiaduce vzorce správania. Je pre neho typické pudové, egocentrické a bezohľadné správanie, zamerané na okamžité a čo najjednoduchšie dosiahnutie uspokojenia vlastných potrieb a prání. Všeobecne spoločensky platné a uznávané normy, pravidlá a zákony sú mu ľahostajné, nemá ich osvojené a už vôbec nie zvnútornené. Bez výčitiek svedomia prekračuje stanovené hranice. Nemá potrebu a, vzhľadom na nízku úroveň kognitívnych schopností, ani nie je schopný zamýšľať sa a uvedomiť si možné dôsledky svojho konania, aj napriek predošlej negatívnej skúsenosti. Vzhľadom na uvedené, ako i stupeň mravného vývinu, ktorý sa nachádza na druhom stupni predkonvenčnej úrovne (6 – 7 rokov fyzického veku) má znalkyňa za to, že obvinený mladistvý nedokáže korigovať svoje konanie a správanie v zmysle zaužívaných spoločenských noriem.

Zo správy Okresného úradu Levice odboru všeobecnej vnútornej správy vyplýva, že obvinený mladistvý sa v jednom prípade dopustil drobného ublíženia na zdraví, v dvoch prípadoch drobnej krádeže a v jednom prípade poškodenia vecí, avšak z dôvodu nedostatku veku pre vyvodenie priestupkovej zodpovednosti okresný úrad vo všetkých prípadoch vec záznamom odložil.

Zo správy mesta Levice vyplýva, že voči obvinenému mladistvému neevidujú žiaden priestupok.

Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice vyplýva, že matka obvineného mladistvého neprejavovala o deti záujem a otec ostal na ich výchovu sám. Obvinený mladistvý pochádza z viacpočetnej rodiny s nízkou sociálnokultúrnou úrovňou, v ktorej absentuje kvalitná rodičovská výchova. Otca rešpektuje, ale on jeho výchovu nezvláda. V školskom roku 2022/2023 ukončil 9. ročník základnej školy, školská dochádzka bola nepravideľná a prospech slabý. Od roku 2018 je v evidencii detí s poruchami správania z dôvodu páchania priestupkovej a trestnej činnosti. Fajčí, má skúsenosti s požívaním alkoholických nápojov. Voľný čas trávil mimo domáceho prostredia potulovaním sa a žobraním. Nebol schopný efektívne využiť voľný čas, prichádzal do kontaktu s nevhodnou skupinou vrstovníkov, v ktorej sa vyskytovalo delikventné správanie, i za účelom získania majetkového prospechu páchaním trestnej činnosti. Je v pedopsychiatrickej starostlivosti, nastavenú medikamentóznou liečbu neužíval. Má diagnostikované mentálne postihnutie stredného stupňa s výrazne zníženou koncentráciou a tenacitou pozornosti so slabšou motiváciou. Z dôvodu určeného vzdelávacieho programu B nebolo možné realizovať jeho reedukáciu. Obvinený ml. bol za svoju trestnoprávnu činnosť i vo výkone väzby. Aktuálne sú voči nemu vedené ďalšie trestné stíhania. Prognóza jeho ďalšieho sociálneho vývinu je vzhľadom na jeho doterajší spôsob života a správanie nepriaznivá.

Zo správy Spojenej školy internátnej XXXXX vyplýva, že obvinený mladistvý je v školskom roku 2022/2023 žiakom IX. B triedy, vzdelávaný podľa vzdelávacieho variantu B (žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia). Ide o žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, so zdravotným znevýhodnením – mentálnym postihnutím, zo sociálne znevýhodneného, menej podnetného bilingválneho rodinného prostredia. Na vyučovaní vyžaduje neustály dozor a pomoc

zo strany pedagóga, má pomalé psychomotorické tempo, znížené pamäťové schopnosti, myslenie je jednoduché a konkrétne. O vzdelávací proces neprejavuje veľký záujem, je potrebná výrazná motivácia k činnosti. V správaní sa vyskytujú nežiaduce prejavy (je hlučný, prchký, výbušný, máva neprimerané emocionálne reakcie, prítomná je motorická instabilita). V kolektíve nie je obľúbený, rád vyvoláva konflikty, neslušne sa správa najmä k dievčatám. Nerešpektuje autoritu učiteľov, správa sa k nim vulgárne. V škole aj mimo školy má nevhodné správanie, rád sa pred spolužiakmi chváli užívaním alkoholu a pouličnými bitkami. V prvom polroku 2022/2023 mal zníženú známku zo správania na stupeň 3 za závažné porušovanie pravidiel správania a v druhom polroku za 52 neospravedlnených hodín.

Z Výpisu z Ústrednej evidencie priestupkov Ministerstva vnútra SR vyplýva, že obvinený mladistvý bol po dovŕšení 15. roku veku jedenkrát priestupkovo postihnutý za priestupok proti občianskemu spolunažívaniu.

Do vyšetrovacieho spisu boli zabezpečené ďalšie rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní o zastavení trestného stíhania v prípade činov inak trestných, ktoré obvinený mladistvý spáchal v čase pred dovŕšením 14. roku veku, ako aj rozhodnutia preukazujúce jeho trestné stíhanie za ďalšie trestné činy prevažne majetkového charakteru, ktoré páchal v čase medzi 14. a 15. rokom veku.

Podľa § 22 odsek 1 Trestného zákona kto v čase spáchania činu inak trestného nedovŕšil štrnásť rok svojho veku, nie je trestne zodpovedný.

Podľa § 94 odsek 1 Trestného zákona osoba, ktorá v čase spáchania trestného činu dovŕšila štrnásť rok a neprekročila osemnásť rok svojho veku, sa považuje za mladistvú.

Podľa § 94 odsek 2 Trestného zákona ak táto hlava neobsahuje osobitné ustanovenia, použijú sa na mladistvého ostatné ustanovenia tohto zákona.

Podľa § 95 odsek 1 Trestného zákona mladistvý mladší ako pätnásť rokov, ktorý v čase spáchania činu nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie, nie je za tento čin trestne zodpovedný.

Podľa § 2 odsek 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 odsek 12 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 215 odsek 1 písmeno f) Trestného poriadku prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak obvinený mladistvý, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok veku, nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie.

Podľa § 337 Trestného poriadku v konaní proti mladistvému treba čo najdôkladnejšie zistiť aj stupeň rozumového a mravného vývoja mladistvého, jeho povahu, pomery a prostredie, v ktorom žil a bol vychovávaný, jeho správanie pred spáchaním činu, z ktorého je obvinený, a po ňom a iné okolnosti dôležité pre voľbu prostriedkov vhodných na jeho nápravu, najmä na posúdenie, či má byť nariadená ochranná výchova mladistvého. Zisťovanie pomerov mladistvého sa uloží aj orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obci.

Podľa § 338 Trestného poriadku u mladistvého, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok svojho veku, treba vždy skúmať, či bol spôsobilý rozpoznať protiprávnosť činu a či bol spôsobilý ovládať svoje konanie.

V zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 22 odsek 1 Trestného zákona zákonodarca, až na výnimku v súvislosti so spáchaním trestného činu sexuálneho zneužívania podľa § 201 Trestného zákona, spája následky v podobe vyvodenia trestnoprávnej zodpovednosti u fyzickej osoby, ktorá v čase spáchania skutku dovърšila 14. rok veku. S odkazom na znenie ustanovenia § 136 Trestného zákona trestnú zodpovednosť zakladajú činy, ktoré fyzická osoba spácha najskôr v deň, ktorý nasleduje po dni jej 14. narodenín. Trestný zákon ďalej osobitným spôsobom upravuje trestnú zodpovednosť fyzických osôb, ktoré v čase spáchania trestného činu dovърšili 14. rok veku a neprekročili 18. rok svojho veku a označuje ich za mladistvé (§ 94 odsek 1 Trestného zákona). Stanovenie najskoršieho veku pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti má síce rýdzo právny charakter, avšak úzko súvisí s rozumovou a mravnou vyspelosťou, ktorá sa u priemerného zdravého jedinca vo veku 14 rokov predpokladá na takej úrovni, ktorá zakladá jeho schopnosť adekvátne rozpoznať protiprávnosť činu a ovládať svoje konanie (rozumová a vôľová zložka).

S prihliadnutím na skutočnosť, že osoba vo veku 14 rokov je stále vo vývoji a prebieha u nej proces dospievania, ktorý je u každého jednotlivca individuálny a závisí od mnohých vnútorných faktorov (genetické, organické anomálie) a vonkajších faktorov (výchovné prostredie a sociálne interakcie), zákonodarca na túto skutočnosť reflektuje zavedením tzv. podmienenej (relatívnej) trestnoprávnej zodpovednosti (príčetnosti) a obligatónym skúmaním rozumovej a mravnej vyspelosti u osoby, ktorá v čase skutku dovърšila 14. rok veku a neprekročila 15. rok veku v kontexte následného posúdenia možnosti rozpoznať protiprávnosť činu a ovládať svoje konanie. V prípade, že sa niektoré z uvedených faktorov u konkrétneho jedinca uplatnia výraznejšie, dochádza k narušeniu plynulosti vývoja, čo môže vyústiť až do zníženej sociálnej adaptácie, porúch správania a prípadne až do protispoločenského správania vo forme páchania priestupkov alebo trestných činov. Pri skúmaní rozumovej vyspelosti je predmetom skúmania intelektuálna úroveň jedinca a schopnosť jeho myslenia, kým pri skúmaní mravnej vyspelosti je predmetom miera osvojenia si spoločenských noriem a hodnôt a vytváranie si vlastného hodnotového systému na pozadí všeobecne platných spoločenských noriem a pravidiel, a to s ohľadom na obvyklú úroveň vyspelosti u priemerného

zdravého jedinca vo veku 14 – 15 rokov. Pri tzv. podmienenej trestnej zodpovednosti je potrebné posudzovať úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti osobitne vo vzťahu k ovládacej a rozpoznávacej zložke.

Posúdenie stupňa rozumového a mravného vývoja mladistvého medzi 14. a 15. rokom veku spadá do kompetencie znalca psychológa. Jeho úlohou je na pozadí odborného vyšetrenia stanoviť rozumový a mravný vývoj jedinca a porovnať ho so stupňom, aký dosahuje priemerný zdravý jedinec v jeho veku. Znalecký posudok a podporne i ďalšie zabezpečené dôkazy týkajúce sa pomerov mladistvého v kontexte skutku, ktorý spáchal, tvoria vo svojom súhrne podklad pre prijatie právneho záveru o jeho schopnosti rozpoznáť protiprávnosť činu alebo ovládať svoje konanie. Nedostatok niektorej zo zložiek podmienenej zodpovednosti nemusí byť nevyhnutne prejavom duševnej poruchy, poprípade až v zmysle nepríčetnosti v čase skutku (tzv. absolútna príčetnosť). Duševná porucha sa posudzuje samostatne znalcom psychiatrom spravidla v prípade, ak primárne vyšetrenie znalcom psychológom odôvodní jej možnú existenciu.

Z vykonaných dôkazov vyplýva, že obvinený ml. si konaním opísaným v bode 1. a 2. úmyselne prisvojil cudziu vec tým, že sa jej zmocnil. Spáchanie skutkov, okrem jeho priznania, dokazujú i výsluchy svedkov – poškodených a zabezpečené vecné a listinné dôkazy. Z odborného vyjadrenia znalkyne, a podporne i listinných dôkazov, zároveň vyplýva, že obvinený ml. v čase spáchania vyššie uvedených skutkov, ktoré tvoria dva samostatné trestné činy, nedosiahol takú úroveň rozumového a mravného vývoja, aby si uvedomil, že koná proti normám spoločnosti regulujúcim vlastnícke právo v rozsahu, aký dosahujú jeho vrstovníci. Na podklade záverov psychologického znaleckého posudku možno konštatovať, že rozumový vývoj obvineného ml. sa nachádza pod úrovňou populačnej normy (dolné pásmo ľahkej mentálnej retardácie – úroveň ťažkej debility), jeho osobnosť je jednoducho štruktúrovaná, emočne a sociálne nezrelá s pudovým správaním a minimálnou racionálnou kontrolou. Ľahko zlyháva pod vplyvom okamžitého, čo najjednoduchšieho uspokojenia vlastných potrieb a prání. Má socio-adaptačné poruchy, nemá naučené, ako reagovať v rôznych sociálnych situáciách. Jeho mravný vývin sa nachádza pod úrovňou populačnej normy a zodpovedá fyzickému veku 6 – 7 rokov (druhý stupeň predkonvenčnej úrovne). Jeho osobnosť je zaostalá a psychický vývin a sociálna úroveň sú oproti populačnej norme znížené. Jeho schopnosti korigovať svoje správanie žiaducim a spoločensky prijateľným spôsobom sú minimálne, nemá osvojené základné morálne normy ani zvnútornenú potrebu ich dodržiavať. Z hľadiska závažnosti sa obvinený ml. v krátkom čase dopustil spáchania dvoch prečinov proti majetku, uvedomuje si, že „kradnúť sa nesmie“ a svoje konanie ľutuje, avšak v čase skutku sa samostatne nezamýšľal nad protiprávnymi dôsledkami svojho konania, pričom ľahostajnosť k nim je vlastná jeho osobnosti. Nedostatočná úroveň jeho rozumovej a mravnej vyspelosti podporne vyplýva aj zo zabezpečených správ týkajúcich sa jeho pomerov. Pochádza z málo podnetného prostredia, je vychovávaný otcom, ktorý vo výchove zlyháva, sám pácha trestnú činnosť a páchania trestnej činnosti sa dopúšťajú aj ďalšie jeho deti. Otec nemá záujem o jeho vyučovacie výsledky, správanie alebo potreby, obvinený mladistvý nepodlieha adekvátnej autoritatívnej kontrole, absentuje u neho povzbudenie a usmernenie, prežíva pocity menejcennosti a napätia, preto má tendencie prispôbovať sa osobám s negatívnym vzorcom správania. Racionálna kontrola obvineného mladistvého zlyháva predovšetkým v prípade uspokojovania

vlastných materiálnych potrieb. Uvedenému záveru svedčí aj jeho nezáujem o vyučovací proces, ktorý si priemerný jedinec v jeho veku, bez ohľadu na dosahované výsledky, spája s budúcim začlenením sa do širšieho sociálneho prostredia, pracovného procesu a finančnej nezávislosti. Prostredie, v ktorom vyrastá a ktoré ho ovplyvňuje, mu však neposkytuje žiadne podnety k tomu, aby sa o budúce uspokojovanie svojich vlastných materiálnych potrieb snažil sám primárne dosahovaním uspokojivých školských výsledkov a neskôr prácou. Podľa znalkyne ide o osobnosť, ktorá sa prekážkam snaží vyhýbať a radšej ich obchádza. Okrem skupiny vrstovníkov a komunity, v ktorej vyrastá, preberá negatívne vzorce správania aj od otca, ktorého síce rešpektuje, avšak spolu s ním sa opakovane dopúšťa páchania úmyselnej trestnej činnosti prevažnej majetkového charakteru, čo preukazujú zabezpečené rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní. Tento spôsob protiprávneho uspokojovania vlastných potrieb (predovšetkým závislosti od cigariet a návykových látok či snahou byť materiálne na úrovni vrstovníkov) si osvojil z primárnej rodiny a má ho znútornený ako prirodzený a vlastný. Bezprostredne po spáchaní skutku v bode 2. sa spolu s otcom pokúsili odcudzené veci založiť, čo preukazuje, že otec jeho protiprávnu činnosť žiadnym spôsobom nereguluje, ale dokonca nepriamo schvaľuje. Účinku jeho prevýchovy sa minuli aj opatrenia zo strany orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, čo podporujú i závery odborného vyjadrenia znalkyne, podľa ktorých jeho správanie nesie znaky progresívneho antisociálneho až juvenilného delikventného správania. Jeho správanie v čase skutku možno charakterizovať ako pudové a nezrelé, bez uvedomovania si ďalších následkov. Uvedené vyplýva aj zo skutočnosti, že v prípade skutku v bode 1. sa agresívnym spôsobom dožadoval od poškodeného cigarety, avšak vidiac mobilný telefón v jeho vrecku v ňom vyvolalo príležitosť ešte väčšieho uspokojenia. Od svojho konania neupustil ani po tom, čo sa za ním poškodený rozbehol, naopak, pokúsil sa odcudzenú vec uchovať si hrozbou bezprostredného násillia. Táto forma agresívneho a vzdorovitého správania mu je vlastná v situáciách, keď je ohrozené naplnenie jeho potrieb, čo opäť vyplýva zo dosiahnutého stupňa mravného vývoja na úrovni 6 – 7 rokov fyzického veku. V prípade skutku v bode 2. sa konania dopustil v obedňajších hodinách a na mieste, kde dochádza k fluktuácii ľudí (okrem iného i pracovníkov stavby), čo opäť preukazuje pudovosť správania pod vplyvom príležitosti, keď vošiel do neuzamknutej plechovej budy, v ktorej našiel hodnotné náradie a bez strachu z toho, čo urobil, ho ukázal otcovi. Obvinený mladistvý síce mohol v čase spáchania skutkov ovládať svoje konanie, t. j. uvedomoval si, že si prisvojuje cudzie veci, avšak pod vplyvom nedostatočnej úrovne rozumovej a mravnej vyspelosti nemohol rozpoznať jeho protiprávnosť. V prípade oboch skutkov nešlo o vopred premyslené konanie, ale o také „náhodné“ situácie, ktoré v ňom vzbudili príležitosť konať pudovo a protizákonne v snahe okamžite uspokojiť svoje potreby, za súčasného zlyhania racionálnej kontroly a prekročenia spoločensky platných morálnych a mravných pravidiel, ktoré nemá osvojené ani znútornené. Podľa záverov odborného vyjadrenia dosahuje jeho intelekt práve v časti sociálneho porozumenia, praktického úsudku a riešenia náhodných sociálnych situácií úroveň ťažkej debility. S páchaním trestnej činnosti sa chváli pred spolužiakmi a táto pre neho predstavuje štandardný vzorec správania prevzatý z primárnej rodiny – majetkovú trestnú činnosť pácha otec, súrodenci, kamaráti i najbližšia komunita, a kompenzuje si ňou vlastné pocity menejcennosti a nahromadené vnútorné napätie vychádzajúce z absencie pozornosti, závislosti a materiálneho nedostatku. U obvineného mladistvého, hoci má predchádzajúcu bohatú skúsenosť s následkami protiprávneho konania či už vo forme priestupkov

alebo trestných činov (t. j. objasňovanie priestupkov, vyšetrovanie, náhrada škody, hrozba trestu či dokonca väzobné stíhanie), nedošlo k žiadnej regulácii jeho správania, ktoré naopak progreduje, čo v kontexte štruktúry jeho osobnosti a sociálnych pomerov podporuje záver o absencii rozpoznávacej zložky. Nedostatok rozpoznávacej zložky podmienenej trestnej zodpovednosti je v zmysle § 215 odsek 1 písmeno f) Trestného poriadku obligatónym dôvodom pre zastavenie trestného stíhania.

Je tiež nutné upozorniť na fakt, že podmienená trestná zodpovednosť sa objektívne viaže na čas spáchania skutku, nie na čas psychologického vyšetrenia obvineného mladistvého, ktoré sa uskutočnilo dňa 01.08.2023, t. j. až po vyše roku od spáchania skutkov. Vzhľadom na charakter oneskoreného vývoja osobnosti obvineného mladistvého však možno logicky dospieť k záveru, že znalkyňou konštatovaná znížená úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti oproti populačnej norme nemohla v čase spáchania dosahovať inú, resp. vyššiu úroveň oproti úrovni v čase vyšetrenia. Naopak, s prihliadnutím na štruktúru osobnosti a priebeh vývoja, ktorý je značne oneskorený, možno predpokladať, že úroveň jeho rozumovej a mravnej vyspelosti bola v čase spáchania skutku ešte nižšia.

S poukazom na vyššie uvedené dôkazy, ich hodnotenie jednotlivo i vo svojom súhrne a citované ustanovenia som rozhodla v zmysle výrokovvej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

Mgr. Lenka Servická
prokurátorka